

Don Bosco ^{VLAANDEREN}

nr. 5 | sep. - okt. 2020 | 124ste jaargang | tweemaandelijks tijdschrift voor de beweging rond Don Bosco | kantoor van afgifte: 3000 Leuven mail | P209042

*Daar is het nieuwe
schooljaar!*

WAAR HOOP JIJ
OP IN DIT NIEUWE
ACADEMIEJAAR?

"DUS DAN
BEN JE ONZE
BROER!"

TIME-OUT: EEN
GETUIGENIS OVER
DE EERSTE TOCHT

Redactie & lay-out

Sarah Verschelde
Don Bosco Media
Don Boscolaan 15
3051 Oud-Heverlee
dbmedia@donbosco.be

Redactieraad

Bart Decancq
Adriaan De Cooman
Pascale Laevens
Simon Nongrum
Bram Reekmans
Jurgen Renders
Laurens Vanderbrugghen
Firmin Vanspauwen

Adreswijziging

Don Bosco Vlaanderen
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
centrale.propaganda@donbosco.be

Verantwoordelijke uitgever

Wilfried Wambeke, provinciaal
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
wilfried.wambeke@donbosco.be

Drukkerij

Drukkerij Van der Poorten nv
3010 Leuven
100% klimaatneutrale drukkerij

De bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Uw persoonlijke gegevens zijn voor u ter inzage. Ze worden nooit aan derden doorgegeven en dienen enkel voor de verzending van Don Bosco Vlaanderen.

In Vlaanderen:
www.donbosco.be
www.kerknet.be/organisatie/zusters-van-don-bosco

In de wereld:
www.sdb.org
www.cgfmanet.org

Don Bosco Vlaanderen is een gratis blad. Giften zijn daarom steeds welkom op het onderstaande adres en rekeningnummer, met vermelding van 'Don Bosco Vlaanderen':

Don Bosco Centrale vzw
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
Tel. 02 771 21 00
IBAN: BE27 4272 1008 4573
BIC: KREDBEBB

Warmhartigheid

door Bart Decancq

Onlangs werd in Nederland het woord warmhartigheid gekozen tot nieuw Nederlands woord. De initiatiefnemers, die op zoek gaan naar nieuwe woorden voor onze taal, waren van mening dat "er nog geen goed woord was voor wat er gebeurt als twee mensen die elkaar niet kennen naar elkaar omkijken en er een voelbare band ontstaat".

Ik spreek me niet uit over de motivering van deze keuze of over het feit dat er toch reeds een woord zou bestaan dat deze lading dekt. Warmhartig is afgeleid van barmhartig. In ons geloof en in onze salesiaanse spiritualiteit heeft het woord barmhartigheid een belangrijke plaats. God is barmhartig wil zeggen dat Hij tot 'in zijn ingewanden, tot in zijn maag' geraakt wordt door de situatie van zijn volk. Het

werd de invalshoek van waaruit Don Bosco het evangelie las.

Ook hij wordt tot in zijn ingewanden geraakt door het lot van jonge mensen en het zet hem in beweging om jonge mensen met een warm hart tegemoet te gaan. Geen koude, berekende afstandelijkheid.

Salesiaan Roger Burggraave spreekt van raakbaarheid; we zijn aangedaan door de kwetsbaarheid van de andere. Het bezielt en beweegt ons om die andere daadwerkelijk bij te staan.

Salesiaanse hartelijkheid moet warmhartig zijn omdat we concrete daden stellen van verantwoordelijkheid en de andere kwetsbare mens een warm hart toedragen. Afstand houden maar warmhartig nabij zijn.

De coverfoto is genomen door Speelplein Don Bosco Oud-Heverlee.

2 WARMHARTIGHEID

4 WAAR HOOP JIJ OP IN DIT
NIEUWE ACADEMIEJAAR?

6 INTERNAAT DON BOSCO 2.0

8 "IK WIL OOK TERUG
NAAR SCHOOL!"

BIJLAGE

10 "HIJ BRACHT DE
GOEDHEID VAN GOD
BIJ DE MENSEN"

11 "DUS DAN BEN JE ONZE
BROER"

14 TIME-OUT: EEN
GETUIGENIS OVER DE
EERSTE TOCHT

16 TIJD VOOR SPELLETJES!

17 "OVER DE CORONACRISIS
EN LOCKDOWN
TOT BLOEDERIGE
GANGSTERVERHALEN"

20 ZOMER OP
HET SPEELPLEIN

22 IN MEMORIAM

24 ONZE WENS VOOR JOU

WAAR HOOP JIJ OP IN DIT NIEUWE ACADEMIEJAAR?

Arne, ondersteunende kracht bij Don Bosco Kortrijk

Na een lange carrière in de telecom, laat ik deze eind augustus achter mij. Een kleine tip van een goede vriendin maakte het verschil. Ik mocht beginnen in de school waar ik 23 jaar geleden nog leerling was. Een terugkomst naar de school was zeer dubbel: herinneringen kwamen boven tijdens mijn eerste rondleiding en ebden terug weg. Ik zag leerkrachten van toen terug, ik zag leerkrachten die ik ooit als kind kende en ik zag ook nieuwe mensen... Gebouwen waren veranderd, de technologie had zijn intrede gedaan, ...

Maar de sfeer en het buikgevoel waren authentiek gebleven. Je voelde dit bij de mentoren, de leerkrachten, het ondersteunend personeel en de directie; de warmte van vroeger was ongewijzigd. Ik werd er (samen met vijf andere nieuwe mensen) warm 'onthaald'.

Het schooljaar start. Ondanks corona ben ik blij dat kinderen en jongeren naar school kunnen. Maar ook dat wij als leerkrachten, directie en ondersteunend personeel kunnen gaan werken. Er zijn meerdere redenen, maar laat het ons maar bij het belangrijkste houden: het 'mens zijn', het 'samen zijn', het 'leven-van-alle-dag kunnen delen', het 'actief deelnemen aan de maatschappij', 'het kunnen en mogen zorgen voor elkaar'.

Als ons voorbeeld uit de 19e eeuw uit Piëmonte dit zou weten, dan zou hij heel fier zijn op ons allemaal. En ik hoop dat we dit zo kunnen verderzetten.

Bert, directeur schoolorganisatie Don Bosco Groot-Bijgaarden

Tijdens de lockdownperiode kwamen “thuis” en “school” heel dicht bij elkaar. We keken soms letterlijk elkaars woonkamer binnen. Ik hoop dat die brede holistische blik, zowel op de leerling als de leerkracht, een blijver is. Niet enkel de vooruitgang in het leerproces is van tel. De zorg voor elkaar, oog voor welbevinden, combinatie thuis/school, uiteenlopende thuissituaties, kleine en grote kwetsbaarheden ...

Carine, coördinator medewerkers van Don Bosco

Het komende academiejaar is wel een bijzonder jaar. In die zin dat het een jaar is met vele vragen, onbekenden, met zoeken naar de juiste antwoorden. Ik hoop in dit nieuwe schooljaar dat we dat samen doen en met iedereen rekening houden: kinderen, jongeren, volwassenen, maar ook onze ouderen! Ik hoop dat veiligheid en menselijkheid hand in hand gaan. We zitten nog altijd in dezelfde storm. We komen er zeker uit, en ik hoop echt dat het dit schooljaar zal zijn!

Kris, Adjunct-directeur Don Bosco Halle

Ik hoop op een zo normaal mogelijk schooljaar. Onze BSO-leerlingen hebben nood aan structuur én praktijklessen (toch 16u per week) en kunnen moeilijk op afstand onderwezen worden. Twee goede redenen waarom leerlingen voltijds naar school moeten kunnen gaan. Mocht dit door COVID-19 toch niet kunnen, dan hoop ik dat we daarvoor tijdig duidelijke en eenduidige instructies krijgen van de overheid. Leerlingen, leerkrachten én directies zullen er wel bij varen

Internaat Don Bosco 2.0

Door Tom Bekaert, verantwoordelijke van Internaat Don Bosco 2.0

Vorig jaar was er de plotse aankondiging dat de salesianen uit Kortrijk zouden vertrekken. Dit sloeg bij velen in als een donderslag bij heldere hemel.

Naast de verstreckende gevolgen die dit vertrek had, opent er ook altijd weer een deur waar een andere sluit. Zo ook hier. Wij, verantwoordelijken van het Internaat Kinderland, zagen er een enorme kans liggen. Al jarenlang kampten we met een grotere vraag dan het aanbod dat er was. En nu kwam er plots een gebouw wel heel dichtbij vrij ...

Gedurende de voorbije 20 jaar groeide het internaat te Kortrijk van 50 inwonenden naar 86. Dit was mogelijk door herstructureringen, maar ook door het dalende aantal zusters, waardoor er kamers vrijkwamen.

Internaat Kinderland is intussen uitgegroeid tot een vaste waarde binnen de internaatwereld, vooral voor kleuters en lagere schoolkinderen.

Het gebouw van de salesianen dat nu vrijkwam, gaf de mogelijkheid om een internaat in te vestigen. Nadat we dit idee voorgelegd hadden aan de raad van bestuur, volgde in augustus een verkennend gesprek met de salesianen en directies van de scholen. Hierna ging het snel, we bekeken wat er nodig was om dit te kunnen oprichten, en dit idee bleek al snel een heuse opgave te zijn

Hoewel we een autonoom internaat zijn, ontdekten we dat we de toelatingen nodig hadden van de schoolgemeenschappen van de lagere school alsook het secundair, daarnaast moest ook de dienst internaten hun goedkeuring geven. Dit alles nam enkele maanden in beslag. We bleven uiteraard niet bij de pakken zitten en contacteerden verschillende

aannemers en werkten reeds een ontwerp uit hoe het er zou kunnen uitzien.

Begin december begonnen we dan aan de ontruiming van het gebouw. Dit was echter niet op één dag gebeurd!

“We kozen voor lokale aannemers die een link hadden met Don Bosco. Zij gaven onze droom echt vorm!”

Eind januari organiseerden we een ouderavond, ter ere van het feest van Don Bosco, waarbij we de ouders en internen onze droom voorlegden. We konden hen een rondleiding geven in het reeds ontruimde gebouw. Er ontsproten enkele positieve reacties en hoopvolle verlangens.

In februari kregen we dan het verlossende nieuws dat de oprichting van het internaat werd goedgekeurd. We schoten meteen in actie en begonnen de verdere plannen uit te werken en aannemers aan te werven. We kozen voor lokale aannemers die een link hadden met Don Bosco. Zij gaven onze droom echt vorm!

Intussen werden ook de financiële mogelijkheden bekeken. De piste waarbij we gebruik konden maken van subsidies, bleek al snel een meerjarenplan waarop we niet konden wachten. Gelukkig was er binnen het internaat zelf een mooi startbudget en vanuit de zusters werden de nodige fondsen vrijgemaakt, omdat ook zij in dit mooie project geloofden.

We waren volop bezig met het project toen covid-19 toesloeg en er beslist werd de scholen te sluiten. Hierna besliste ging Tom om in 'werkquarantaine' in het gebouw te gaan. In de maanden maart, april en mei werd de binnenkant van het gebouw volledig uit- en afgebroken. Alles werd eruit gehaald: sanitair, wanden tussen de kamers, elektriciteit, plafonds ... Enkel de buitenmuren bleven staan.

Nadat we in april de laatste goedkeuring vanuit de bevoegde onderwijsdiensten kregen en een akkoord met de salesianen bereikten over de erfpacht van het gebouw en een deel van de aanpalende tuin, schoten we pas echt uit de startblokken. De plannen werden gefinaliseerd, ondertussen bleven we verder ontruimen en opruimen, om dan eind juni te starten met de renovatie van het gebouw.

De gekozen aannemers werken hard door om dit te realiseren, sommigen stelden hun "bouwverlof" zelfs uit en werkten door tijdens de vakantie. Ook Tom, Zr Hilde en Nele (vrouw van Tom die ook opvoedster is in het internaat), bleven helpen en doorwerken in het gebouw. We kunnen zeggen dat er al bergen werk verzet zijn op korte tijd, getuige ook de foto's van de werken. Momenteel zijn we in de fase gekomen waarbij er stucwerk is gebeurd, de elektrische voorzieningen geplaatst worden en stilaan de maatkasten (die reeds gemaakt klaarstaan in het atelier) geplaatst zullen worden.

De werken zullen klaar zijn voor de herfstvakantie, zodat we met ons team (en vrijwilligers) het internaat

tijdens deze vakantie kunnen inrichten om dan na de vakantie het internaat officieel te openen. Er zal plaats zijn voor 40 internen, jongens en meisjes van de lagere school en het secundair.

Intussen moeten we echter uitwijken naar een hotel in de buurt, zodat de internen een slaapplek hebben. We voorzien een shuttledienst vanuit het internaat heen en terug. De maanden september en oktober worden dus ook best druk, maar vanaf 8 november zullen er in de 2 autonome internaten van de zusters in Kortrijk een 95 à 100 internen verblijven.

Beide internaten behoren tot de VZW Sint-Anna, zusters van Don Bosco en hebben hetzelfde bestuur. De directeur van internaat Kinderland is en blijft Zr. Hilde Huysentruyt (die deze taak opnieuw voltijds zal opnemen, daar waar dit de voorbije jaren met Tom Bekaert was). Tom wordt directeur van Internaat Don Bosco 2.0.

En zo zie je maar dat vanuit een eerder negatieve boodschap toch iets moois kan groeien. Dit door en voor oud-leerlingen en leerlingen van de campus Don Bosco te Kortrijk.

Wil je graag helpen met het inrichten en klaarmaken van het internaat voor de opening? Stuur dan een mailtje naar internaat.donbosco2.0@telenet.be

“Ik wil ook terug naar school!”

HET VERHAAL VAN VÉRONIQUE UIT MADAGASKAR

Véronique (het meisje in de foto) is de oudste van zeven broers en zussen. Haar vader is blind en haar moeder worstelt om voor hen te zorgen. Op 15 jarige leeftijd is ze de enige in haar familie die naar school gaat. Ze volgt een naaiopleiding in een Don Bosco beroepsschool in Madagaskar en wil graag kleermaakster worden. Maar nu dreigt Véronique de schoolbanken te moeten verlaten omdat de coronacrisis haar familie in extreme armoede heeft gestort. Véronique is helaas niet alleen. Kwetsbare kinderen en jongeren uit het Globale Zuiden, en vooral meisjes, dreigen op lange termijn het grootste slachtoffer te worden van de coronacrisis. Terwijl meisjes in België het geluk hebben om – weliswaar voorzichtig en met de nodige veiligheidsmaatregelen – weer naar school te kunnen, wordt elders in de wereld hun toekomst bedreigd. Vaker dan jongens moeten meisjes bij gebrek aan geld de school verlaten en thuisblijven om voor hun broertjes en zusjes te zorgen of huishoudelijke taken uit te voeren. Men vreest dat wereldwijd het aantal drop-outs (kinderen die vroegtijdig stoppen met school) sterk zal stijgen door de economische gevolgen van de crisis. Miljoenen meisjes riskeren nooit meer naar school terug te keren. En dat is nog niet alles! De financiële druk op families en het thuisblijven van school, zorgt er ook voor dat meisjes een groter risico lopen op uitbuiting, kinderarbeid en seksueel geweld, met vaak ongewenste zwangerschap tot gevolg. In dorpen in Sierra Leone die zwaar geraakt werden door Ebola bijvoorbeeld steeg het aantal tienerzwangerschappen met maar liefst 65%. Heel wat meisjes als Véronique riskeren nu door corona hetzelfde lot.

HELP MILJOENEN MEISJES ALS VÉRONIQUE OP SCHOOL TE BLIJVEN

In de afgelopen jaren is de toegang tot onderwijs over de hele wereld verbeterd, maar dit recht wordt nu bedreigd door de corona-pandemie. De crisis dreigt 20 jaar vooruitgang op het vlak van onderwijs voor meisjes zomaar ongedaan te maken. We moeten onmiddellijk handelen zodat we deze generatie meisjes niet verliezen! Daarom lanceerde de ngo VIA Don Bosco op 1 september een grote campagne.

VIA Don Bosco roept onze toekomstige regering en minister van ontwikkelings-samenwerking op om de geboekte vooruitgang op het vlak van onderwijs voor meisjes te beschermen en hun toegang tot onderwijs centraal te zetten in het ontwikkelingsbeleid voor de komende jaren. Concreet vraagt VIA Don Bosco investeringen in inclusief en kwaliteitsvol onderwijs om alle meisjes aan boord te houden. We vragen onze toekomstige regering dan ook om niet te besparen op ontwikkelingssamenwerking, en naast de noodzakelijke investeringen in eigen land, ook te blijven investeren in de toekomst van jongeren in het Globale Zuiden die de economische gevolgen van de crisis nog harder voelen.

Wil jij samen met ons vechten voor de toekomst van meisjes als Véronique? Teken dan onze petitie op www.allemeisjesnaarschool.be!

don Artemide Zatti

BIJLAGE

BIJLAGE BIJ HET MAGAZINE 'Don Bosco Vlaanderen' | nr. 5 | sep. - okt. 2020

*“Hij bracht de goedheid
van God bij de mensen”*

“Hij bracht de goedheid van God bij de mensen”

Door Wim Collin, sdb

Dr. Wim Collin geeft geschiedenis aan de Pauselijke Salesiaanse Universiteit (UPS) in Rome.

Een beetje een buitenbeentje in de Don Boscofamilie is Artemide Zatti: een salesiaanse coadjuteur, apotheker en ziekenhuisdirecteur op de fiets.

Het was in de herfst van 1880 dat hij geboren werd in Italië, 17 was hij toen met zijn familie naar Bahia Bianca in Argentinië emigreerde. Duizenden Italianen vertrokken in die tijd gedreven door armoede, hopen op een betere toekomst. Het is in Bahia dat Artemide de salesianen leert kennen. Het leven, de pastorale zorg voor de Italiaanse migrantenkinderen en hun ouders, het les geven, de catecheses, het spel op de speelplaats, het werken met en voor de lokale bevolking ... het spreekt hem aan en hij besluit “bij Don Bosco te blijven”.

Tijdens zijn eerste jaren verzorgt hij een medebroeder met tuberculose. Hij doet dat graag, want zo kan hij wat achterstand in zijn studies ophalen. Maar dan, precies op de dag dat hij zijn priesterstoep mag aantrekken, wordt hij zelf ziek. In het ziekenhuis van de salesianen in Viedma gaat hij herstellen, na een eerste moment van verbijstering bidt hij tot Maria en doet een belofte: “Als ik geneest zal ik mij elke dag van mijn leven bekommeren om de zieken.”

Hij geneest en maakt zijn belofte waar. Hij helpt in de apotheek van het ziekenhuis, na een tijdje is hij er de verantwoordelijke. Hij studeert 's nachts voor apotheker en overdag bezoekt hij zieken. Ze zien hem in de stad vaak op zijn fiets, op weg met medicijnen voor een zieke die nog thuis is. Hij wordt directeur van het ziekenhuis, een ziekenhuis met een glimlach. De vreugde van Don Bosco is belangrijk, ook als het even moeilijk gaat. Betalen voor geneesmiddelen? “Betaal maar wat je kan betalen ...” Hij bracht de goedheid van God bij de mensen en leerde hen vertrouwen op Maria.

Op een dag in de maand juli van 1950 kruipt hij op het dak van het ziekenhuis om een lek te dichten. Als hij naar beneden komt, valt hij van de ladder. Een beetje later stellen de dokters leverkanker vast.

Hij sterft op 15 maart 1951. Artemide heeft gedaan wat Don Bosco opdroeg aan de eerste missionarissen: “Zorg speciaal voor de zieken, de kinderen, de ouderen, de armen en dan zal God zijn zegen over je neerdalen en zal je gerespecteerd worden door de mensen rondom je.”

“Dus dan ben je onze broer”

Net zoals broeder Zatti, zijn er tegenwoordig nog steeds salesianen die coadjuteur worden en geen priester. Maar wat is dat nu precies en wat houdt dat in? We vroegen het aan **Hoan Pham**, een Vlaamse salesiaan met Vietnamese roots, **Dominic Nguyen Duc Nam**, wereldafgevaardigde voor de oud-leerlingen en salesiaanse samenwerkers en **Jan Van Oycke**, actief in de gemeenschap van Woluwe. Allen zijn ze coadjuteur.

WAT BETEKENT HET VOOR JOU OM EEN COADJUTEUR TE ZIJN?

Hoan: Vooral een salesiaan zijn die leeft naar het voorbeeld van Don Bosco.

Dominic: We proberen allemaal Gods plan in ons te ontdekken. De manier om gelukkig te zijn, is door de roeping van iemand te vinden en deze ten volle te beleven. Eerst en vooral ben ik een salesiaan, dan pas een coadjuteur.

Jan: In de eerste plaats betekent het salesiaan zijn en in het spoor van Don Bosco samen bidden, leven en werken met medebroeders.

“Eerst en vooral ben ik een salesiaan, dan pas een coadjuteur”

Dominic Nguyen Duc Nam

WAT MAAKT HET VERSCHIL TUSSEN EEN SALESIAANSE PRIESTER EN EEN SALESIAANSE COADJUTEUR?

Hoan: Er is eigenlijk niet zo veel verschil. We krijgen allemaal dezelfde initiële vorming en spreken dezelfde geloften uit. Bovendien leven we in een gemeenschap als een familie waar we elkaar als broers beschouwen en elkaar bij naam noemen, niet met de titel 'priester' of 'coadjuteur'. Maar de priesters hebben nog taken die de coadjuteurs niet mogen doen, zoals het toedienen van de sacramenten.

Dominic: Ik hou van het idee dat Br. Jess Garcia eens vertelde over zijn roeping: *“De salesiaanse coadjuteur brengt Christus tot de jongeren; De salesiaanse priester brengt de jongeren tot Christus”*

Jan: Je kan het uitleggen aan de hand van een spoorweg. Er zijn twee rails, en deze stellen de salesiaan-priester en de salesiaan-coadjuteur voor. De twee rails lopen in

dezelfde richting, en zijn met elkaar verbonden door de dwarsliggers; dit zijn bijvoorbeeld onze geloften, ons werk voor en met jongeren, het leven in gemeenschap, het gebed ... De rails liggen ook op een bedding, en dat is onze roeping. En beide rails zijn nodig om een trein te laten rijden. Je kan ook zeggen dat één rail aan 'de kant van de Kerk' ligt, en een andere aan 'de kant van de wereld'. Priesters brengen God bij de mensen, coadjuteurs gaan met mensen op weg naar God. Het is ook belangrijk mekaar aan te vullen.

Dat verschil kan je op verschillende momenten en plaatsen merken. Tijdens eucharistievieringen bijvoorbeeld hebben priesters en coadjuteurs een andere plaats: priesters staan achter het altaar en coadjuteurs zitten tussen de mensen in de kerk of kapel.

We krijgen onze roeping van God en ook van de mensen waar we mee werken, als salesiaan zeker ook van de jongeren. Tegen jongeren zeg ik meestal dat ik broeder ben, dit is gemakkelijker uit te leggen dan 'coadjuteur'. Een jongere die samen met een aantal vrienden op straat stond voor ons huis zei ooit: “dus dan ben je onze broer.” En dat is één van de belangrijkste dingen, broer zijn van, en soms ook als een grote broer die samen plezier kan maken maar ook kan luisteren, grenzen kan aangeven, richting kan geven ...

WAT WAREN DE DRIJFVEREN ACHTER JOUW KEUZE DESTIJD?

Hoan: Toen men in mijn noviciaatsjaar vroeg of ik priester of coadjuteur wou worden, dacht ik meteen: *“ik wil coadjuteur worden, want dan mag ik langer slapen.”* De priesters moeten namelijk vroeger opstaan om te zorgen voor eucharistievieringen.

Maar ik vertelde mijn novicemeester ook dat ik graag tussen de jongeren ben op de speelplaats en in de klas. Ook moet ik als coadjuteur niet veel tijd besteden aan het toedienen van de sacramenten, waardoor ik meer tijd aan de jongeren kan besteden. Ik geloof dat God me heeft geroepen om coadjuteur te worden.

Dominic: Alle roepingen zijn prachtig en mooi als men voor zichzelf de juiste roeping kiest. In mijn cultuur heeft het voor mij geen voordeel om voor deze roeping te kiezen, ik kreeg zelfs eerder negatieve reacties van mijn familieleden. Als er in een gezin een zoon is die aan God is opgedragen, is dat een zegen en een eer voor het gezin, nog veel meer als hij priester is. Gelukkig gingen mijn ouders niet tegen mijn beslissing in.

Jan: In het begin was dit voor mij niet zo heel duidelijk. Ik had er niet heel bewust bij stil gestaan; ik geloof erin dat het gewoon mijn roeping was en is om salesiaan te worden, en verder zouden we wel zien. Ik heb wel altijd gemerkt dat ik meer aandacht had voor concrete dingen, eerder voor ‘doen’ dan voor ‘spreken’ en dat zal zeker een rol gespeeld hebben. Ik ben ook het liefst tussen de mensen, tussen de jongeren en achter de schermen bezig.

WAT ZIJN DE UITDAGINGEN DIE DEZE TITEL MET ZICH MEEDRAAGT?

Hoan: We zijn één familie. De uitdagingen komen niet door een verschil tussen ons, maar komen vaak van onze familie en vrienden. In Vietnam begrijpen mensen meestal onze keuze om een salesiaanse

coadjuteur te worden niet. Zij denken dat coadjuteurs iets fout gedaan hebben en dat ze daarom geen priesters mogen worden.

Telkens als ik naar mijn thuisland ga, vragen mensen in mijn dorp wanneer ik priester zal worden. Sommige nonkels en tantes hebben zich ook tegen mij gekeerd, maar mijn ouders, mijn broers en mij zussen steunden me altijd. Ik ben hen hier heel dankbaar voor.

Dominic: De salesiaanse coadjuteur heeft er geen gewoonte van om herkend te worden, daarom is hij onzichtbaar onder de mensen om hem heen. Hij is niet bekend en wordt niet begrepen door de mensen. Maar ik zie niet in dat dit een nadeel voor mij is. Dit is precies waarom er coadjuteurs bestaan: om hun lekenaspect in het dagelijks leven te beleven.

Jan: Een grote uitdaging is het laten merken dat we als coadjuteurs bestaan, en wat het inhoudt. Iedere salesiaan heeft eigen talenten en een eigen levensweg; het is de uitdaging om te zoeken wat ons als coadjuteurs verbindt. En ook belangrijk is in de wereld van vandaag de broederlijkheid meer onder de aandacht en vooral in de praktijk te brengen, broederlijkheid met mensen die er niet bij horen, die niet welkom zijn, vreemd bekeken worden, verdacht gemaakt ... Vandaag is er zeker ‘vrijheid’ en min of meer ‘gelijkheid’ (voor de meeste mensen toch), maar zonder de broederlijkheid zijn de twee andere waarden niets waard en leiden tot egoïsme.

“Een grote uitdaging is het laten merken dat we als coadjuteurs bestaan”

Jan Van Oycke

WAT WIL JE GRAAG NOG (HELPEN) VERWEZENLIJKEN?

Dominic: Ik wens de coadjuteurs meer zichtbaar te maken in het salesiaans apostolaat. Met de aanwezigheid van de salesiaanse coadjuteur, blijft de salesiaanse gemeenschap “gezond”. Ik zou ook willen dat we meer zichtbaar zijn in de salesiaanse familie en in de Kerk, zodat veel meer jonge mensen de schoonheid van deze roeping zullen ontdekken en klaar zullen zijn om hun leven aan de jongeren te wijden.

Jan: Gewoon broer zijn voor jongeren en medebroeders. En in het bijzonder zorgen dat er in onze salesiaanse huizen en in de Kerk tijd, ruimte, plaats, aandacht is voor mensen die in deze maatschappij veel te weinig respect krijgen.

WAT ZIJN DE GROTE PLUS- EN MINPUNTEN VAN HET COADJUTEUR ZIJN?

Dominic: Ik vind het voordeel van het coadjuteur zijn, dat het gemakkelijker is om effectief tussen de mensen te staan.

Jan: Het grote pluspunt voor mij is dat ik dicht bij de jongeren, bij de mensen, bij de wereld kan staan, bij concrete zaken waar mensen mee bezig zijn, die hen zorgen geven. Ook bij de wereld en het leven op straat.

Een minpunt is dat er het gevaar bestaat om de coadjuteurs met de priesters te vergelijken, in de zin van: een priester mag/kan sommige dingen die een coadjuteur niet kan/mag. En een andere valkuil is dat, als we het specifieke van coadjuteur-zijn proberen uit te leggen, er dan de reactie komt van anderen (van priesters, maar ook van andere mensen): dat kan allemaal wel zijn, maar een priester doet/kan dat toch ook. En zo wordt er geen ruimte gemaakt voor onze eigenheid als coadjuteurs.

En er zijn ook veel mensen die denken dat het beter is om priester te zijn dan coadjuteur; en het is ook moeilijk om dat altijd opnieuw te moeten uitleggen.

Hoan: In een vormingsgemeenschap in Vietnam studeren priesterstudenten en salesiaanse coadjuteurs allemaal niet alleen filosofie en theologie, maar volgen ze ook verschillende opleidingen zoals zang, muziek, haar knippen, koken, naaien, elektriciteit, bouwen, houtbewerking, sport ... om jongeren in scholen of in oratorio's te begeleiden. Als priester hebben zij meer aandacht voor de geestelijke begeleiding van jongeren en moeten zij meer tijd spenderen aan de dienst van de sacramenten. Dus aan wereldse zaken kunnen zij niet zo veel aandacht besteden. Daardoor worden de wereldse zaken de grote pluspunten voor coadjuteurs. Zij hebben meer tijd om zich praktisch te scholen om bij jongeren te staan. Jongeren vragen ons bijvoorbeeld dikwijls hun haar te knippen. Dat moeten we dan wel goed kunnen. Tijdens het knippen, praten we ook met hen over hun leven, hun studie, hun interesse... Daardoor leren we elkaar beter kennen en wordt er een vriendschap opgebouwd.

De wereldse dingen zijn waarschijnlijk onze sterke punten, maar maken ons ook zwakker op het vlak van geestelijke begeleiding. In een vergadering van coadjuteurs gaven sommigen toe dat zij niet goed zijn in het geestelijk begeleiden van jongeren omdat ze veel meer aandacht geven aan de materiële dingen en minder over de geestelijke zaken spreken. Bovendien krijgen coadjuteurs niet zo veel opleiding over het geestelijk begeleiden.

Daarom denk ik altijd dat het heel goed is als priesters en coadjuteurs samen kunnen werken en elkaar ondersteunen.

Jan

Dominic

Hoan

Time-out: een getuigenis over de eerste tocht

Junitas heeft dit voorjaar voor de eerste keer een time-out georganiseerd voor één van hun jongeren die op de dool was omwille van de coronacrisis. In dit artikel vertellen ze graag hoe dit in zijn werk ging.

DE AANLOOP

Sven is een jonge kerel van 18 jaar. Zeven maanden voor zijn 18de verjaardag kwam hij toe in het Jongenstehuis. In die zeven maanden werd er een positief traject afgelegd, wat er voor zorgde dat hij ook na zijn 18de wilde blijven.

Sven is een jongen die vaak cannabis gebruikt, vooral wanneer hij het moeilijk heeft. Als hij niet gebruikt, slaat hij vaak zijn vuisten kapot om van zijn frustratie af te geraken.

Toen de coronacrisis begon, koos Sven er voor om niet in de voorziening te blijven. Sven dwaalde rond; hij verbleef meestal bij vrienden en soms bij zijn moeder.

We hebben in die periode ingezet op begeleiding op afstand, maar het werkte niet. Week na week merkten

we dat het slechter ging met Sven. Op een bepaald moment is zijn individuele begeleider, Pieter, hem gaan opzoeken. Sven was merkbaar veel afgefallen en zag er niet goed uit. We hadden het gevoel dat we Sven aan het verliezen waren. Er moest ingegrepen worden. We contacteerden de huisarts, het CAD, zijn psychologe en het behandelingscentrum voor jongvolwassenen met een drugsprobleem om te vragen of ze met ons wilden meedenken.

Zo groeide het idee om op trektocht te gaan in de Ardennen. Pieter is een gepassioneerde backpacker en bushcrafter en wilde deze uitdaging graag aangaan.

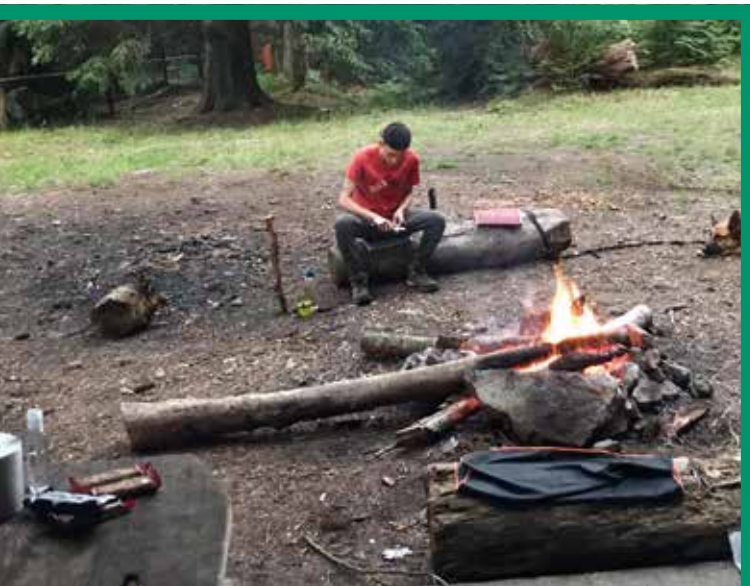
Sven was meteen overtuigd om mee te gaan. Al na de eerste zin uitte Sven zijn ongeloof en gaf hij aan dat hij dit zeker zou doen! Wat een opluchting. Ze hadden nog twee weken om dit samen voor te bereiden.

DE TOCHT

De dag van de tocht had Sven zich verslapen en zijn bus gemist. Dit had Pieter voorzien en hij is hem dan gaan ophalen. Toen Pieter bij Sven toekwam, was de motivatie voor de tocht helemaal verdwenen en was er thuis dikke ruzie. Toch ging hij zonder veel moeite mee: op naar het Hertogenwoud.

De tweede dag begon goed: na een stevig ontbijt vertrokken ze naar de tweede kampplaats.

Na een kwartier wandelen was het duidelijk dat er iets scheelde. Wanneer Pieter vroeg wat er was, kreeg hij dadelijk een hele tirade over hem heen: "Mijn rug doet pijn, mijn schouders doen pijn, die rugzak is te zwaar, wat denkt ge wel niet dat ik hier een week als een marginaal in het bos ga zitten, had ik maar nooit ingestemd, nu zit ik hier opgesloten in de Ardennen ..." Pieter stelde verschillende oplossingen voor, maar Sven wou er niet van weten. Op veel afstand van elkaar, zonder spreken, werd de tocht verder gezet. Bij de middagpauze weigerde Sven om te eten en hij was helemaal niet van plan om nog te eten tijdens de tocht.

Overtuigd dat Sven zijn grens moest leren verleggen, heeft Pieter nog een omweg van 8 kilometer gemaakt. Op de kampplaats besloot Pieter hem met rust te laten en de voorbereidingen te treffen voor de avond (water halen, hout zoeken, hout klieven, ...). Bewust zette hij zijn drinken op de plaats waar Sven zat, zodat hij er zeker om het kwartier even bijstond.

Na een hele tijd ontdeedte Sven en hij kon terug in gesprek gaan. Een stevige knuffel en een bedankje om zijn kwaadheid te laten varen, was op zijn plaats. Eventjes waren de afstandsregels niet belangrijk. 's Avonds bij het kampvuur zijn ze in gesprek gegaan. Hij kon toen aangeven dat hij last had van de uitbarstingen en dat die zo lang duren. Dan kan niets hem kalmeren. Hier stelde hij eigenlijk zelf zijn eerste hulpvraag.

De derde ochtend begon een stuk beter. Sven groeide zien-derogen, hielp heel vlijtig mee, zette zijn tent alleen op en ze geraakten meer en meer op elkaar afgestemd tijdens de tocht.

Aan het haardvuur op de kampplaatsen kwamen er heel wat onverwachte ontmoetingen met andere backpackers en hierdoor kon er open en onbedwongen gesproken worden. Sven kon zich soms verrassend kwetsbaar opstellen en zijn ware 'ik' laten zien.

De laatste dag was Sven als eerste wakker. Hij had goed geslapen, maar het verlangen en de spanning om de top te bereiken en naar huis te kunnen hadden hem duidelijk gewekt.

Omdat ze veel vroeger vertrokken waren dan gepland, hadden ze alle tijd van de wereld. Toch hield Sven er een stevig tempo op na. Tegen de middag bereikten ze de top van de Baraque Michel. Zijn ogen straalden. Tijd voor wat foto's, tijd voor een frisse pint en een lekkere hamburger. Uiteindelijk zijn er op deze trip heel wat resultaten geboekt: We hebben nu een beter zicht op het functioneren van Sven. Waar we aanvankelijk dachten dat zijn drugprobleem veel groter was, moeten we nu erkennen dat hij zich wel weet te handhaven zonder cannabis. Maar ook door het ongedwongen kunnen praten, kwamen de gesprekken veel natuurlijker. Hierdoor konden we een mooi plan opstellen voor zijn verdere traject.

Verder is ook psychologische begeleiding is geen taboe meer. Sven zijn rugzak is te zwaar en de begeleiders alleen kunnen deze niet voldoende lichter maken. Er is een momentum gecreëerd. En dat moeten we beweging houden. Iedere week pakken we iets aan uit het plan.

Sven heeft ook meer zicht gekregen op de moeilijke relatie die hij heeft met zijn moeder. Het is ons evenwel nog niet gelukt om zijn mama te laten inzien wat de tocht heeft opgeleverd. We hopen dat dit in de komende weken wel zal gebeuren.

HET BESLUIT

Het was zowel voor Sven als voor Pieter een intensieve en verrijkende ervaring. Wij geloven sterk in deze manier van werken en willen dit verder uitwerken ook voor andere gasten. We denken dat we de knowhow in huis hebben om hiervan een vaste waarde te maken in onze organisatie. Uiteraard moeten de omkadering nog verder uitgewerkt worden.

JUNITAS?

Junitas is ontstaan op 1 januari 2017. Het was een fusie tussen het Jongenstehuis en Het dagcentrum de Passer in Genk en de leefgroep De Weijers in Dilsen Stokkem. Onze roots liggen bij Don Bosco en bij de congregatie van de Broeders van de Christelijke scholen. In deze drie werkingen begeleiden we samen 35 kinderen en jongeren van 3.5 jaar tot 19. Dit doen we samen met 36 enthousiasme collega's.

Vzw Junitas is een organisatie waar de jongere centraal staat, waar iedereen de ruimte krijgt om zichzelf te zijn. Het is een plek waar het draait om warmte en vertrouwen, geborgenheid en stabiliteit. Onze missie is onze leidraad en van daaruit kijken we naar het verhaal, de krachten en mogelijkheden van iedere jongere en zijn omgeving. Vanaf 1 januari 2021 zullen wij integraal bij Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen horen. Meer info: zie www.junitas.be

---

Tijd voor spelletjes!

Om net zoals broeder Zatti apotheker te worden, is het belangrijk om de medicijnen uit elkaar te kunnen houden. Vind jij de 5 verschillen?

“over de coronacrisis en lockdown tot bloederige gangsterverhalen”

Bij Don Bosco Halle werd er onlangs een boekje met 'coronaverhalen', geschreven door leerlingen, gepubliceerd. Wij gingen op gesprek met de drijfveer achter dit project: Philippe Hemelsoet.

WAT WAS DE DRIJFVEER ACHTER HET ONTWIKKELEN VAN DIT BOEK?

Het boek is het resultaat van een hele denkweg die is afgelegd. Toen duidelijk werd dat het afstandsonderwijs lange tijd zou voortduren, ging ik op zoek naar alternatieven voor de normale lesactiviteiten. Eén daarvan was een voorstelling kritisch bekijken en die was inderdaad gepland tijdens de Londenreis, maar ging natuurlijk niet door. Op zoek naar een voorstelling die de leerlingen konden bekijken via het internet, botste ik op de acteurs van het toneelhuis Amsterdam die elke dag een verhaal voorlezen uit de Decamerone. Niet echt stichtende lectuur, maar het bracht me wel op een idee. Wat als alle leerlingen waar ik Nederlands aan mag geven in 4 TSO een verhaal zouden schrijven? Wat als ik het zou bundelen in een e-book en ze de mogelijkheid geven elkaars verhalen te lezen? Een mooi alternatief voor PlayStation en Netflix, leek het me. Komt daarbij dat er in 4 TSO weinig aandacht is voor het schrijven van fictie. We concentreren ons eerder op functioneel taalgebruik. Tijdens de lockdown gebruikte ik de vrijheid om de leerlingen te vertellen over de Decamerone en hoe en wanneer die tot stand kwam. Ik gaf ze enkele tips hoe ze een verhaal konden schrijven en de opdracht om er binnen de week zelf eentje te schrijven. De opdracht gaf ik op zondagavond en op maandag kreeg ik al de eerste verhalen binnen. In het totaal kreeg ik van de 92 leerlingen 88 verhalen binnen. Voor sommige leerlingen was de opdracht te moeilijk, gezien bijvoorbeeld hun anderstalige achtergrond of specifieke leerproblemen. Natuurlijk waren er ook leerlingen die bestaande verhalen vertelden. Niets menselijks is hen vreemd. De kwaliteit echter van de meerderheid was

boven mijn verwachting. Dit mocht niet zomaar passeren, dacht ik, en ging op zoek hoeveel het zou kosten om een boek te laten drukken op echt papier. Ik nam contact op met Jeroen, de studieleider van de tweede graad, en die was onmiddellijk enthousiast. Na het fiat van het beleidsteam van Don Bosco Halle, kon ik aan de slag. Een echt boek betekent redactiewerk, toestemming van de 'auteurs', het creëren van een kader, lay-out, drukspecificaties bekijken, enz. Voor de kaft deed ik beroep op collega Catherine De Ganseman, van de grafische afdeling. Begin juni viel de proefdruk in mijn bus. De droom was werkelijkheid geworden: 244 pagina's met 69 verhalen. Voor iedere dag van de lockdown eentje. De pers was geïnteresseerd, Facebook reageerde enthousiast en de bestellingen liepen binnen: van Knokke tot Beringen.

WELK VERHAAL HEEFT JE ONTROERD/SPRAK JE ERG AAN?

Dat is een heel moeilijke vraag. Ieder verhaal heeft zijn waarde, vooral omdat je, als lezer, de jongeren van vandaag beter leert kennen. Je ontdekt wat er in hen omgaat, niet alleen

in de coronaperiode, maar algemeen. Ik heb mijn leerlingen beter en anders leren kennen. De verhalen zijn heel gevarieerd: van een persoonlijke impressie over de coronacrisis en de lockdown tot bloederige gangsterverhalen, van het leven van een zonnebloem, over een verhaal over duiven tot een ontvoeringszaak, van vakantie verhalen over knotsgekke avonturen verhalen tot voetbaldromen. Op papier reizend vanuit 'ons kot' naar Zuid-Amerika, naar de Verenigde Staten, van Wales naar Noord-Korea. Humor, spanning, ontroering, sprookjes, aliens en zombies ... Je vindt het allemaal terug. Ik stond versteld van de fantasie van alle leerlingen. Er eentje uitpikken zou afbreuk doen aan mijn bewondering voor anderen.

WAT WAS DE REACTIE VAN DE LEERLINGEN TOEN JE DIT PROJECT MET HEN BESPRAK?

Tja, persoonlijke gesprekken waren moeilijk in die periode. Het contact verliep hoofdzakelijk via de berichten in Smartschool. Toen ik, na redactie, hun verhaal terugstuurde en vroeg of dit zo mocht verschijnen, waren de reacties heel verschillend: een droge toelating of een enthousiaste bedanking voor het werk en zelfs (en dat is ook fijn) bijkomende correcties. Maar ik merk dat ze massaal één of meer boeken hebben besteld en dat zegt genoeg.

KAN JE EEN KLEIN VERHAAL ALS TEASER HIER NEERSCHRIJVEN?

Oei, dan moet ik opnieuw kiezen... Dan kies ik voor het kortste, op die manier moet niemand zich tekort gedaan voelen.

Zondag

Maarten De Wandeler

Ik mis onze familiezondagen.

Het is een traditie. Op zondag mag ik bij mijn dochter komen eten. Ze maakt frietjes met stoofvlees, naar het recept van mijn vrouw zaliger. Ondertussen amuseer ik me met mijn jongste kleinkind. Meestal spelen we een gezelschapsspelletje zoals Monopoly of 'Wie is het?'. Uiteraard laat ik ze winnen. Ze kan nogal moeilijk tegen haar verlies. Mijn kleinzoon Daniël zit meestal te tekenen. Hij wordt nog een echte kunstenaar. Die jongen kan landschappen tekenen die niet van deze wereld zijn, maar ze lijken echt.

Als er een wielervedstrijd is, gaat om elf uur de televisie aan. Dan nestelen mijn schoonzoon en ik ons in de sofa. We vermaken ons kostelijk. Met een pilsje in de hand vuren we onze idolen aan. Ik supporter voor Remco Evenepoel, hij voor Wout Van Aert. We analyseren de koers en verschillen luidruchtig van mening. Soms iets te luid, want mijn dochter maant ons soms aan om ook aan de burens te denken. Mijn schoonzoon en ik beginnen dan pas te roepen en te schreeuwen om haar te plagen. Dit leidt meestal tot een diepe zucht en wat gerol met de ogen.

Om exact half één staat het eten op tafel. Ik zit aan het hoofd van de tafel. Het bord met het stoofvlees en de versgebakken frietjes staat te dampen voor mijn neus. Naast mijn bord staat een glas water met wat pillen. Eentje voor de bloeddruk, eentje voor het hart en eentje voor de spijsvertering. Ik sukkel een beetje, maar dat maakt mij niet uit. Zolang ik hier maar kan zijn. Bij mijn familie aan tafel.

Na het eten vertel ik aan de kleinkinderen over vroeger. Over de tijd dat ik bij het leger was en wat ik daar allemaal heb meegemaakt. Over de geheime missies in Boedapest en de legerdienst die ik heb doorgemaakt in Frankrijk. Ze zijn dol op die verhalen. Ze kruipen dicht bij mij en zijn één en al oor.

Dat zijn de momenten die ik het meeste mis. Mijn zondagochtenden breng ik nu alleen door in mijn eigen kleine kamertje in woonzorgcentrum 'De Maretak'. We moeten op onze kamer blijven. Ikzelf en een aantal medebewoners zijn besmet met het coronavirus. Gezien mijn leeftijd en mijn gezondheidsproblemen behoor ik tot de risicogroep. Ik hoor op het nieuws dat het sterftecijfer elke dag opnieuw de hoogte ingaat. Vooral in de woonzorgcentra vallen heel wat slachtoffers te betreuren. Contact met de buitenwereld is er niet. Af en toe passeren mijn dochter en schoonzoon even. Maar van op de derde verdieping lijken ze niet meer dan kleine poppetjes die staan te zwaaien. Ik zwaai terug. Tien minuten lang staan we onbeholpen elkaar te bekijken. Zij vanuit de diepte, ik vanuit de hoogte. Ik vind ons zielig. De kleinkinderen skypen af en toe en de grootste toont nieuwe tekeningen. Maar het is niet hetzelfde. Ik kan ze niet omhelzen of wat plagerig porren.

Ik voel me elke dag een beetje zwakker worden. Hoewel de dokters zeggen dat ik er wel opnieuw bovenop zal komen, voelt het niet zo aan. Ik houd me vast aan de herinneringen van onze zondagochtenden. Aan de verhalen die ik vertelde en het lawaai bij de koers. Aan het smakelijke bord stoofvlees en de adembenemende tekeningen van Daniël. Ik blijf optimistisch. Ik hoop binnen een aantal weken opnieuw op visite te mogen komen. En dan zal ik nog meer genieten dan voorheen. Ik zal mijn kleinkinderen in mijn armen laten springen, mijn dochter haar zelfgemaakte frietjes gulzig opeten en met mijn schoonzoon juichen bij de koers als nooit tevoren.

Maar nu moet ik rusten, heel veel rusten. Dan komt alles wel goed.

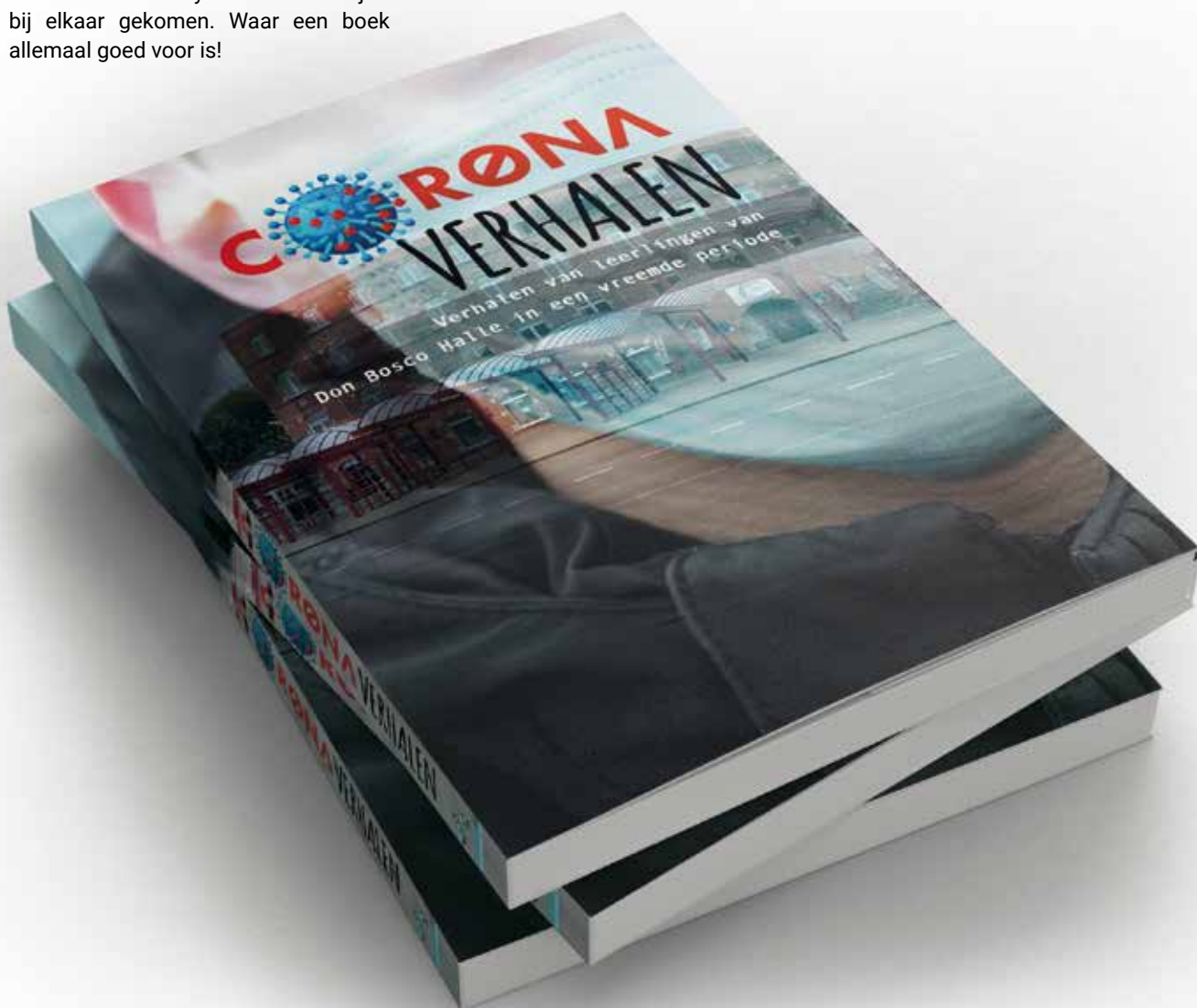

Ik ben heel trots op dit project en ik weet dat de leerlingen dat ook zijn. Het is niet niks om als schrijver in een echt boek terecht te komen. Bijkomend vind ik het ook belangrijk dat naast de terechte aandacht voor STEM – we zijn niet voor niets een school voor wetenschap en technologie – er plaats kan en mag zijn voor fantasie en taalcreativiteit, ook in het technisch onderwijs. Daarnaast lijkt me dit boek een uniek tijdsdocument na een bijzondere periode, waar niet alleen leerkrachten, maar ook en vooral leerlingen geforceerd werden om anders met het leren om te gaan. Ik ben dan ook trots op de leerlingen hoe ze een derde van het schooljaar op een andere manier aan de slag gingen. Bijgeleerd hebben ze zeker wel, al zaten ze ‘in hun kot’. Verder ben ik ook heel dankbaar, niet alleen voor het vertrouwen van de leerlingen, maar ook voor dat van het beleidsteam. De steun van de collega’s was ook heel waardevol. Ondanks de fysieke afstand zijn we dichterbij elkaar gekomen. Waar een boek allemaal goed voor is!

HOE KUNNEN MENSEN DIT BOEK BEMACHTIGEN?

De eerste en de tweede druk is zo goed als uitverkocht. We merken ook dat de kosten zich niet beperken tot het drukken zelf, maar vervoerskosten zijn aanzienlijk. Als deelname aan de kosten vragen we 8 euro per boek en voor verzending vragen we 5 euro. Je kan het boek bestellen via mail naar jeroen.hofmans@donboscohalle.be, met de vermelding of je het boek op school komt afhalen (na afspraak) of thuis wilt geleverd hebben. Graag je adres dan vermelden in de mail, natuurlijk.

ZOMER OP HET SPEELPLEIN

Vraag jij je ook af wat er op de coverfoto aan het gebeuren was? Wel, bij Speelplein Don Bosco Oud-Heverlee werd er een walvis gespot! Fien en Nathalie (de kapiteins op de foto) waren met hun DBOH cruisschip onderweg naar het speelplein en terwijl ze de kindjes die leuk aan het spelen waren, groetten, zagen ze een walvis. Vandaar hun uitbundige reactie!

Maar naast dit dolle avontuur, is er natuurlijk nog veel meer gebeurd op de verschillende Don Boscospeelpleinen. Snuif gerust de sfeer even op met deze fotoselectie!

In memoriam

Walter Van Wouwe, priester-salesiaan

1932-2020

Walter was een lieve mens, een goede medebroeder, een moedig missionaris, eenvoudig, rustig, dienstbaar, discreet, God en mensen toegewijd. Wie hem beter kende, merkte ook zijn gevoel voor humor. Met een knipoog of een gevatte opmerking wist hij wel altijd een glimlach te toveren. Als missionaris in het Verre Oosten heeft hij hard gewerkt en verschillende taken op zich genomen: leraar, pastoor, directeur, bouwer van een nieuwe school, provinciaal econoom.

Op 67 jarige leeftijd aanvaardde hij nog een opdracht in het algemeen economaat te Rome. Kort na zijn 75ste verjaardag kwam hij op rust in Sint-Denijs-Westrem. Toch deed hij tijdens de weekends nog graag dienst in de parochies van decanaat Lebbeke.

Ook in WZC 'Zonnehove', waar hij de laatste maanden verbleef, werd Walter getypeerd als een aangenaam man, met boeiende verhalen over zijn missionaristijd, die fier was op zijn levenswerk. Ook daar bleef hij een tevreden en blij man. Zijn roeping was goed doen. Hij wilde mensen gelukkig maken en dat heeft hij op een heel eenvoudige manier gedaan zijn leven lang.

Angèle Thijs, zuster van Don Bosco

1936-2020

Via een tante leerde Angèle, zeer jong, de zusters van Don Bosco kennen, maar bleef nog lange tijd thuis dienstbaar voor broers en zussen. Na de professie in 1962 werd zij opvoedster. Ze was gekend om naast de huishoudelijke taken met de jongeren na hun studietijd balsporten te organiseren. Ze was zeer gedreven en een echte moeder voor de internen. Na 18 jaar

wisselde zij enkele keren van gemeenschap en was er telkens kok of econoom. Sedert 2006 verbleef zij in het rusthuis te Kortrijk. De eerste jaren om zeer actief mee te werken om oude of zieke medezusters bij te staan, tot haar gezondheid het niet meer toeliet. Zij heeft er het beste van zichzelf gegeven.

Actie en contemplatie waren allebei aanwezig in haar. Bidden was eenvoudig, gemeend en ging naar de diepte. Ze verlangde intens om de Heer te ontmoeten. Zij vertrouwde zich toe aan Maria doorheen haar rozenkransgebed.

Gerda Smeets, zuster van Don Bosco

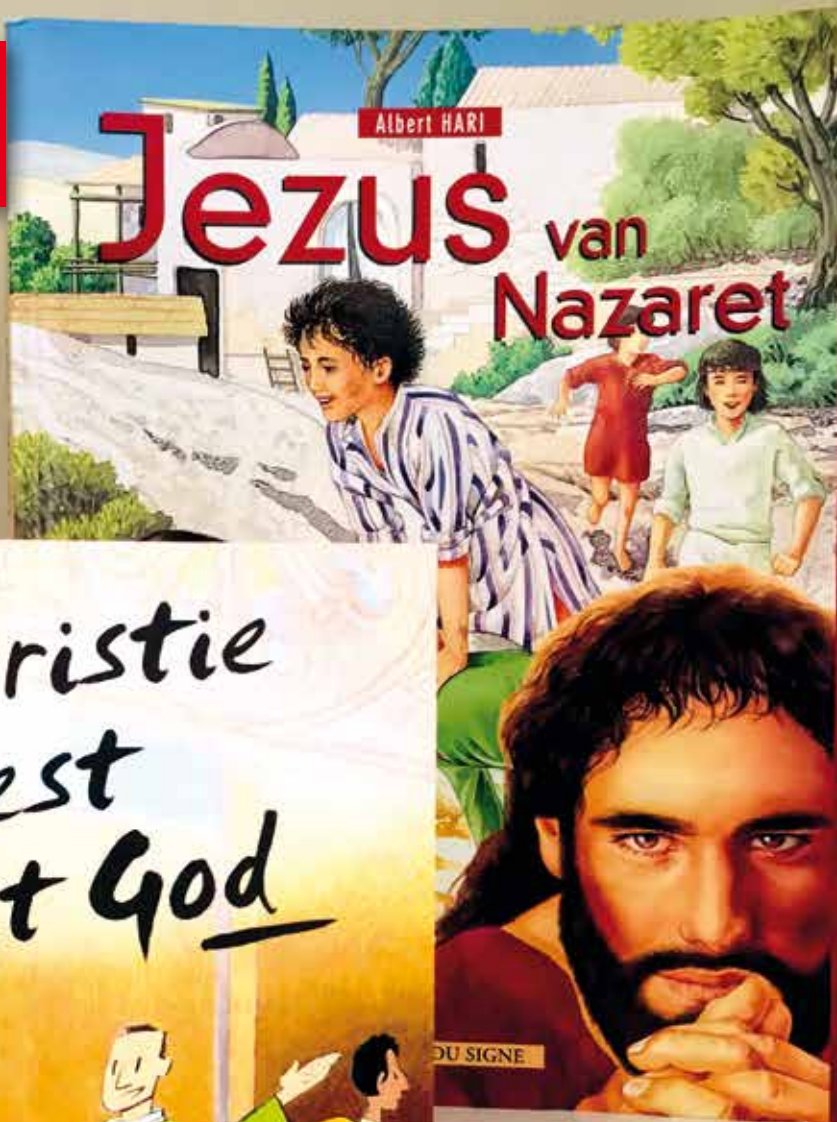
1942-2020

Als jongere werkte Gerda bij de zusters van Don Bosco in Luik. Hier groeide het verlangen om zich in te zetten bij kinderen en jongeren. Na haar professie in 1963 werd ze keukenzuster en hulpeconome. Ze miste de kinderen maar ze beleefde edelmoedig haar zending: "wat je met liefde doet heeft altijd zin". Dat werd haar motto.

Na de studies als kinderverzorgster droeg zij de verantwoordelijkheid voor een groep jongens te Kortrijk. Vervolgens werd ze directrice van een kinderdagverblijf te Dilbeek en dan overste in enkele gemeenschappen, o.a. Wijnegem en Kortrijk. Vele jaren droeg zij mee de zorg voor zieke en bejaarde medezusters. Zij werd zelf door het ziek-zijn getroffen en kranig, krachtig en moedig heeft zij haar lijden gedragen. Heel het leven van zuster Gerda getuigt van groot geloof, werkzaamheid, edelmoedigheid en groot vertrouwen. Zuster Gerda overleed in het ziekenhuis op 16 augustus 2020.

Jezus van Nazaret

code: N27 €12,50

Eucharistie Een Feest met God

Eucharistie
Een feest met God
code: N14 €7,00

Bestellen kun je bij Centrale Propaganda
Fr. Gaystraat 129, 1150 Brussel
E-mail: centrale.propaganda@donbosco.be
Of via www.donbosco.be/webshop

Ben je nog op zoek achter een cadeau? Hier zijn alvast twee opties:

Eucharistie, een feest met God: Een heel nuttig catechetisch boekje over de eucharistie voor jongeren tussen 7 en 12 jaar.

Jezus van Nazaret: Een ideaal werkinstrument om jonge tieners het evangelie te leren ontdekken. Voor tieners een ontdekkingstocht, voor catechisten een roadbook!

Onze wens voor jou

In deze barre Coronatijden wensen we jou
dat je mensen mag ontmoeten die je graag zien,
die naar je luisteren,
die je meedragen als je verdriet hebt,
die je mag ontmoeten op een andere manier dan we gewoon zijn.
Geen knuffel, geen kus, geen handdruk,
maar een warme liefdevolle blik
kunnen wonderen doen – ook op afstand.

We wensen jou

dat je je mag blijven verbonden voelen met wie je dierbaar zijn,
met je kinderen, kleinkinderen, vrienden en burens.

We wensen jou dat je mag genieten

van de zonneschijn en de helder blauwe lucht,
van de kleurenpracht van bloemen en struiken,
van de vlinders die rondfladderen in de tuin,
van een stralende regenboog na een fikse regenbui,
van het ochtend-gekwetter van de vogels,
van de stilte in de avond-uren.

We wensen jou

dat je leert aanvaarden wat niet te veranderen is,
dat je er het beste van kunt maken,
ook al is dat niet altijd gemakkelijk.

We wensen jou ook

hoop en vertrouwen op de toekomst
en leggen die in de handen
van Hij/Zij die groter is dan ons
maar ons nooit in de steek laat.

Chris Willocx